

(дата звернення: 20.10.2019)

4. Корсак К. В. Реформи в освіті: Узагальнення закордонного досвіду. URL: <http://park.kiev.ua/osvita/eduintb/korsak/k-reform17.html>. (дата звернення: 20.10.2019)
5. Сокурєнко П. І. Маркетинг ВНЗ: пошук підходів. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/45066/34-Sokurenko.pdf?sequence=1> (дата звернення: 20.10.2019)

УДК 657

Лагодієнко Н.В.

кандидат економічних наук
доцент кафедри обліку і оподаткування
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв, Україна

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЕКСПЕРТА ПРИ ПРОВЕДЕННІ СУДОВОЇ ЕКСПЕРТИЗИ З ЕКОНОМІЧНИХ ПИТАНЬ

Призначення та проведення судової експертизи в Україні регламентується Законом України «Про судову експертизу» та процесуальним законодавством. Процесуальне законодавство включає: Кримінальний процесуальний кодекс України, Цивільний процесуальний кодекс України, Господарський процесуальний кодекс України та Кодекс адміністративного судочинства України. Кожен із вказаних законодавчих актів містить власне визначення порядку призначення та проведення судової експертизи.

Згідно Закону України «Про судову експертизу», судова експертиза – це дослідження експертом на основі спеціальних знань матеріальних об'єктів, явищ і процесів, які містять інформацію про обставини справи, що перебуває у провадженні органів досудового розслідування чи суду [3].

У межах судової економічної експертизи виокремлюється:

- експертиза документів бухгалтерського, податкового обліку і звітності;
- експертиза документів про економічну діяльність підприємств і організацій;
- експертиза документів фінансово-кредитних операцій [1].

Дана стаття є продовженням авторського дослідження [2]. Метою її є визначення відповідальності судового експерта у процесуальному законодавстві України при проведенні експертизи з економічних питань.

Законом України «Про судову експертизу» передбачено статтю 14 «Відповідальність судового експерта», у якій зазначено, що судовий експерт на підставах і в порядку, передбаченими законодавством, може бути притягнутий до юридичної відповідальності.

Кримінальний процесуальний кодекс України (КПК) у статті 332 «Проведення експертизи за ухвалою суду» передбачає, що під час судового розгляду суд за клопотанням сторін кримінального провадження або потерпілого за наявності підстав, передбачених статтею 242 КПК, має право

своєю ухвалою доручити проведення експертизи експертній установі, експерту або експертам. Суд має право своєю ухвалою доручити проведення експертизи експертній установі, експерту або експертам незалежно від наявності клопотання, якщо: суду надані кілька висновків експертів, які суперечать один одному, а допит експертів не дав змоги усунути виявлені суперечності; під час судового розгляду виникли підстави, передбачені частиною другою статті 509 КПК.

Цивільний процесуальний кодекс (ЦПК) у статті 143 «Порядок призначення експертизи», декларує, що для з'ясування обставин, які мають значення для справи і потребують спеціальних знань у галузі науки, мистецтва, техніки, ремесла тощо, суд призначає експертизу за заявою осіб, які беруть участь у справі. Якщо сторони домовилися про залучення експертами певних осіб, суд повинен призначити їх відповідно до цієї домовленості. Особи, які беруть участь у справі, мають право подати суду питання, на які потрібна відповідь експерта. Кількість і зміст питань, за якими має бути проведена експертиза, визначається судом. При цьому суд має мотивувати відхилення питань осіб, які беруть участь у справі. Особи, які беруть участь у справі, мають право просити суд провести експертизу у відповідній судово-експертній установі, доручити її конкретному експерту, заявляти відвід експерту, давати пояснення експерту, знайомитися з висновком експерта, просити суд призначити повторну, додаткову, комісійну або комплексну експертизу. Крім того, ЦПК містить статтю 145 «Обов'язкове призначення експертизи», у якій зазначено, що призначення експертизи є обов'язковим у разі заявлення клопотання про призначення експертизи обома сторонами. Призначення експертизи є обов'язковим також за клопотанням хоча б однієї із сторін, якщо у справі необхідно встановити: характер і ступінь ушкодження здоров'я; психічний стан особи; вік особи, якщо про це немає відповідних документів і неможливо їх одержати.

У Господарському процесуальному кодексі (ГПК) в статті 41 «Призначення і проведення судової експертизи» передбачено, що для роз'яснення питань, які виникають при вирішенні господарського спору і потребують спеціальних знань, господарський суд призначає судову експертизу. Учасники судового процесу мають право пропонувати господарському суду питання, які мають бути роз'яснені судовим експертом. Остаточне коло цих питань встановлюється господарським судом в ухвалі.

Кодекс адміністративного судочинства (КАС) містить статтю 81 «Призначення судової експертизи». Дана стаття передбачає, що для з'ясування обставин, які мають значення для справи і потребують спеціальних знань у галузі науки, мистецтва, техніки, ремесла тощо, суд може призначити експертизу. Особи, які беруть участь у справі, мають право подати суду питання, на які потрібна відповідь експерта. Кількість і зміст питань, за якими має бути проведена експертиза, визначаються судом. Суд повинен вмотивувати відхилення питань осіб, які беруть участь у справі. Особи, які беруть участь у справі, мають право просити суд призначити експертизу і доручити її проведення відповідній експертній установі або конкретному експерту. Якщо

сторони домовилися про залучення експертами певних осіб, суд повинен призначити їх відповідно до цієї домовленості [4, с. 341-342].

У частині призначення та проведення судової експертизи, положення Кодексу адміністративного судочинства містить положення, які майже тотожні з вимогами Цивільного процесуального кодексу. У таблиці 1 наведено вимоги до відповідальності судового експерта у процесуальному законодавстві України.

Таблиця 1

Вимоги до відповідальності судового експерта
у процесуальному законодавстві України

Вид процесуального законодавства	Стаття	Відповідальність судового експерта
Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 р. № 4651-VI (із змінами і доповненнями)	Стаття 70. Відповідальність експерта	За завідомо неправдивий висновок, відмову без поважних причин від виконання покладених обов'язків у суді, невиконання інших обов'язків експерт несе відповідальність, встановлену законом
Цивільний процесуальний кодекс України від 18 березня 2004 р. № 1618-IV (із змінами і доповненнями)	Стаття 53. Експерт (частина 13)	За завідомо неправдивий висновок або за відмову без поважних причин від виконання покладених на нього обов'язків експерт несе кримінальну відповідальність, а за невиконання інших обов'язків – відповідальність, встановлену законом
Господарський процесуальний кодекс України від 6 листопада 1991 р. № 1798-XII (із змінами і доповненнями)	Стаття 31. Участь в судовому процесі судового експерта	Відповідальність судового експерта визначаються Господарським процесуальним кодексом України та Законом України «Про судову експертизу»
Кодекс адміністративного судочинства від 6 липня 2005 р. № 2747-IV (із змінами і доповненнями)	Стаття 66. Експерт (частина 13)	За завідомо неправдивий висновок, відмову без поважних причин від виконання покладених на нього обов'язків у суді експерт несе кримінальну відповідальність

Джерело: авторська розробка на основі [4, с. 347]

Виходячи з вище наведеної інформації, можна зробити наступні висновки: експертиза з економічних питань призначається на загальних підставах з дотриманням вимог Закону України «Про судову експертизу» і процесуального законодавства; у межах судової економічної експертизи виділяються: експертиза документів бухгалтерського, податкового обліку і звітності; експертиза документів про економічну діяльність підприємств і організацій; експертиза документів фінансово-кредитних операцій; у цілому, вимоги до відповідальності судових експертів у процесуальному законодавстві подібні; у частині визначення відповідальності експерта положення Кодексу адміністративного судочинства дублюють вимоги Цивільного процесуального кодексу; максимально наближеними до вимог Закону України «Про судову експертизу» є положення Кримінального процесуального кодексу.

Література:

1. Інструкція про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень та Науково-методичних рекомендацій з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень : затв. наказом М-ва юстиції України від 08 жовт. 1998 р. № 53/5 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98> (дата звернення: 05.10.2019)
2. Лагодієнко Н.В. Особливості економічної експертизи з питань оподаткування. *Облік і контроль в управлінні підприємницькою діяльністю* : зб. матеріалів VI Міжнар. наук.-практ. конф. Кропивницький : Ексклюзив-Систем, 2018. С. 67-69
3. Про судову експертизу : Закон України від 25 лют. 1994 р. № 4038-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12> (дата звернення: 05.10.2019)
4. Пугаченко О.Б. Вимоги процесуального законодавства в частині участі експерта при проведенні судової експертизи з економічних питань. *Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету: Економічні науки*. 2013. Вип. 24. С. 340-348

УДК 378.001.9

Левченко О.М.

доктор економічних наук, професор
академік Академії економічних наук України
проректор з наукової роботи

Царенко І.О.

кандидат економічних наук
старший викладач кафедри економіки,
менеджменту та комерційної діяльності
Центральноукраїнський національний технічний університет
м. Кропивницький, Україна

ТРАНСФЕР СУЧАСНИХ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНИХ ЗНАНЬ В УМОВАХ ІННОВАЦІЙНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ ЕКОНОМІКИ

В умовах формування інноваційної моделі економіки вагоме значення в процесі інтелектуалізації діяльності підприємств та організацій різних сфер економіки займає трансфер сучасних знань та технологій. Це пояснюється тим, що темпи старіння знань постійно зростають, а наявність у працівників нових знань стає головною конкурентною перевагою сучасних підприємств. Отже, основою сучасного інноваційного навчального процесу та інноваційного розвитку вищої освіти має стати формування механізму перманентного трансферу нових знань у навчальний процес у закладах вищої освіти. У зв'язку з цим потрібно вже нині формувати інноваційні механізми не лише трансферу технологій, що властиво для технократичної парадигми розвитку економіки, а й трансферу знань в цілому.

Особливістю розгляду трансферу знань в умовах поширення гуманістичної парадигми є те, що, останній слід розглядати не лише з точки зору традиційного трансферу технологічних знань зі сфер науки і вищої освіти в виробництво, а й навпаки – перенесення нових наукових і прикладних (практичних) знань в сферу вищої освіти, що, в свою чергу, формує передумови